

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:1998/19 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı:1998/51

Karar Günü:10.11.1998

R.G. Tarih-Sayı:28.11.1998-23537

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Liberal Demokrat Parti'nin Genel Merkezi ile ilçe örgütlerini de kapsayan 53 il örgütünün 1997 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Ahmet Necdet SEZER, Güven DİNÇER, Samia AKBULUT, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Mustafa BUMİN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Lütfi F. TUNCEL, Mahir Can ILICAK ve Rüştü SÖNMEZ'in katılmalarıyla 20.7.1998 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında; 'Liberal Demokrat Parti'nin 1997 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda; dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, oybirliğiyle' karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 1997 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü :

Denetimin maddî ögelerini oluşturan defter ve belgelerde Liberal Demokrat Parti'nin 1997 yılı gelirleri ve giderleri birbirine denk biçimde, Genel Merkez'in gelir ve giderleri 2.547.891.322.- lira, 53 il örgütünden gelir ve gideri bulunmadığı bildirilen 2 il dışında kalan 51 il örgütünün gelir ve giderleri 15.462.241.795.- lira olmak üzere toplam 18.010.133.117.- lira olarak gösterilmiştir.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin 1997 yılı içindeki gelirleri 2.547.891.322.- lira gösterilmiştir.

Bu tutarın bağışlardan sağlandığı anlaşılmıştır.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede; gelirlerin 2820 sayılı Yasa'nın 61-69. maddeleri hükümlerine uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti'nin 1997 yılında örgütlü olduğu 53 ilden, gelir ve gideri bulunmadığı bildirilen 2 il dışında kalan 51 il örgütüncce sağlanan gelirleri toplamı 15.462.241.795.- lira gösterilmiştir.

Esas Sayısı:1998/19 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı:1998/51

Bunun, 15.408.372.429.- lirası bağış, 53.869.366.- lirası 1996 yılından devreden nakit mevcududur.

Parti il örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'da belirtilen kaynaklardan sağlandığı, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek bunların Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin 1997 yılı içindeki giderleri 2.547.891.322.- lira gösterilmiştir.

Bunun, 1.294.143.975.- lirası büro giderlerine, 622.315.091.- lirası propaganda ve temsil giderlerine, 631.432.256.- lirası ulaşım ve haberleşme giderlerine yapılmıştır.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilenler dışında, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

a) Parti'ye Ait Olmayan Otoların Masrafları

Demirbaş Eşya Defterinde 1997 yılında Parti adına kayıtlı oto bulunmadığı halde, hiçbir açıklama yapılmadan aşağıda belirtilen faturalara dayanılarak, bazı otolara ilişkin tamir, yedek parça, bakım vb. masrafların parti gideri olarak kaydedildiği saptanmıştır.

Anayasa Mahkemesi malî denetimi evrak üzerinde yaptığından, kesinhesaplara ait bilgilerin dayanağı olan tüm belgelerin eksiksiz ve duraksamaya yol açmayacak şekilde hazırlanarak verilmesi gerekmektedir. Hiçbir açıklama yapılmadığından, otoların sahiplerine ait olması gereken masrafların parti gideri olarak kabulüne olanak bulunmamaktadır.

Aşağıda ayrıntıları belirtilen gider belgeleri toplamı 15.650.000.- lira karşılığı Parti malvarlığının, 2820 sayılı Yasa'nın 75. maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca Hazine'ye gelir yazılması uygun görülmüştür.

Yevmiye No : Firma ve Fatura No : Tutarı :

338 Ayaz Conta Balata 1.500.000.-

18. 07.1997 - 38553

339 Can Otomotiv 350.000.-

18. 07.1997 - 034800

340 Acar Oto Poliklinik 13.800.000.-

18. 07.1997 - 150923

Toplam 15.650.000.-

b) Kişi Adına Düzenlenmiş Belge

Defterin 394. sırasında kayıtlı Beğendik Mağaza İşletmeleri Ticaret ve Sanayi A.Ş. ye ait 13.08.1997 gün ve 218230 sayılı, 19.300.000.- lira tutarındaki fatura kişi adına kesildiği halde Parti'ye gider kaydedilmiştir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinde, bir siyasî partinin bütün giderlerinin o siyasî parti tüzelkişiliği adına yapılacağı belirtilmiştir. Genel muhasebe kurallarına göre de, bir gelir veya gider belgesinin muhasebe kayıtlarına esas alınabilmesi için bunların, kayıt sahibinin adına düzenlenmiş olması gerekir.

Kişi adına düzenlenmiş belgeye dayanılarak gider kaydedilen 19.300.000.- lira karşılığı Parti malvarlığının, 2820 sayılı Yasa'nın 75. maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca Hazine'ye gelir yazılması uygun görülmüştür.

c) Belgesiz Gider

Defterin 482. sırasında kayıtlı 4.630.000.- liranın, Türk Telekom'a ait 0870047280 sayılı faturaya dayanılarak gider kaydedilmiş, Garanti Bankası'na yatırılan bu fatura tutarına ilişkin dekonta dayanılarak aynı miktar, defterin 497. sırasında ikinci kez gider kaydedilmiştir.

Yapılan incelemede, Bankanın Türk Telekom adına ikinci kez para tahsil etmediği ve defterin 497. sırasındaki ödemenin belgesiz ödeme niteliğinde olduğu anlaşılmıştır.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinde, beşbin liraya kadar harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile belgelendirilmesinin zorunlu olmadığı belirtildiğinden, bu tutarı aşan harcamaların gerçek gideri gösteren makbuz veya fatura gibi bir belgeye dayandırılması zorunludur.

Aynı Yasa'nın 76. maddesinin son fıkrasına göre, belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen Parti giderleri miktarınca parti malvarlığının, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazine'ye gelir kaydedilmesi gerektiğinden, belgesiz gider tutarı 4.630.000.- lira Parti malvarlığının Hazine'ye gelir yazılması uygun görülmüştür.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti'nin 51 il örgütünün giderleri toplamı 1997 yılında 15.090.005.822.- lira gösterilmiştir.

Bunun, 8.747.676.571.- lirası büro giderlerine, 4.034.596.750.- lirası propaganda ve temsil giderlerine, 655.000.000.- lirası personel giderlerine, 1.522.185.000.- lirası ulaşım ve haberleşme giderlerine, 130.547.501.- lirası demirbaş alımına yapılmıştır.

15. 462.241.795.- lira gelir ile 15.090.005.822.- lira gider arasındaki farkı oluşturan 372.235.973.- lira nakit mevcudu olarak 1998 yılına devredilmiştir.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek bunların 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Liberal Demokrat Parti'nin 1997 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

Esas Sayısı:1998/19 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı:1998/51

1- Parti'nin kesinhesabında gösterilen 18.010.133.117.- lira gelir ile 17.598.317.144.- lira giderin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

2- Parti'ye ait olmayan otolar için yapılan 15.650.000.- lira gider karşılığı Parti mal varlığının, 2820 sayılı Kanun'un 75. maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca Hazine'ye gelir yazılmasına,

3- Kişi adına düzenlenmiş belgeye dayanılarak gelir kaydedilen 19.300.000.- lira karşılığı Parti mal varlığının, 2820 sayılı Kanun'un 75. maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca Hazine'ye gelir yazılmasına,

4- Belgesi bulunmayan 4.630.000.- lira gider karşılığı Parti mal varlığının, 2820 sayılı Kanun'un 76. maddesinin son fıkrası uyarınca Hazine'ye gelir yazılmasına, 10.11.1998 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Ahmet Necdet SEZER

Üye
Samia AKBULUT

Üye
Haşim KILIÇ

Üye
Yalçın ACARGÜN

Üye
Mustafa BUMİN

Üye
Sacit ADALI

Üye
Ali HÜNER

Üye
Lütfi F. TUNCEL

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Üye
Mahir Can ILICAK

Üye
Rüştü SÖNMEZ